

VÝROBA LISTNATÝCH STROMŮ (11.7.2003)

Tvorba krajiny na kolejišti je proveditelná mnoha způsoby. Trávu lze znázornit vlasovým kobercem, drceným molitanem nebo třeba také barvenými pilinami. Třetí způsob je již pomalu dožívající a asi také nejméně modelový, i když ten měl ve znázornění travnatého porostu nejen na modelových kolejištích v minulých desetiletích "největší slovo". Ale o tom možná jindy. Stavíme-li krajinu, potřebujeme znázornit kromě trávy, cest a ostatních "základových" linií také stromy, a to jak listnaté, tak jehličnaté. Tento článek je zaměřen na výrobu stromů listnatých. Chceme-li mít na kolejišti stromy napodobující co nejvěrněji skutečnost, které mají opravdu "každou větévku a každý list", budeme muset sáhnout trochu hlouběji do kapsy (jeden solidní vzrostlý strom stojí od 80 Kč výše, můj nejdražší strom byla dvojitá bříza za 120 Kč - obrázek 1) nebo budeme po večerech místo televize stahovat bužírku a plést z drátů kostry listnáčů. Já osobně jsem dal po nákupu několika stromů přednost variantě druhé. Sehnal jsem si několik metrů jedenapůlky licny, postahoval bužírku a začal plést. Na střední strom s kmenem o průměru asi 60-70 cm jsem použil 6-8 svazků drátu (obrázek 2). Ty jsem smotal dohromady a přibližně 3-4 cm odspodu jsem začal kmen postupně rozvětňovat (obrázek 3), až mi vznikla kostra celého stromu (obrázek 4). Jako povrchovou úpravu kmenu a hlavních větví jsem použil toaletní papír. Ten je nalepen lepidlem Herkules. Díky jemu jsou zakryty závity vzniklé smotáním svazků drátů (obrázek 5). Po zaschnutí se celá kostra natře příslušnou barvou (obrázek 6). Potom už zbývá jen poslední krok, kterým se nám stromek zazelená. Použil jsem foliáž od Woodland Scenics. Cena jednoho sáčku je zhruba 150 Kč a odhadovaný počet stromů vytvořený z jednoho sáčku činí 4-5, záleží však na velikosti stromu a hustotě porostu (obrázek 7). Když je stromů více pohromadě, vypadá to na kolejišti velice působivě (obrázek 8, obrázek 9 a obrázek 10). Stejně působivě však vypadají i jednotlivě rozházené stromy v jehličnatém lese.

Dodatek č.1 (23.11.2003)

Jak plynul čas, dostaly se mi do ruky mimo Woodland Scenics ještě foliáže (dále jen "zeleň") dalších dvou výrobců: Auhagen a Heki. V tomto dodatku k článku o výrobě listnáčů vás v kostce seznámím se svým názorem na tyto výrobky.

AUHAGEN:

Velikost koberečku je zhruba stejně velká jako od WS, cena je však příznivější, pokud si správně vybavuji, tak asi o 30 až 40 Kč. Po rozbalení jsem byl však trochu překvapen. Koberec je na omak hrubší, jako kdyby byly na tkanině místo drceného molitanu kousky umělé hmoty. Nebyly. Byl to skutečně molitan. Přesto jsem se nemohl zbavit dojmu, že držím v ruce drátěnou na mytí nádobí. No nic, začal jsem pomalu odtrhávat kousky zeleně a lepil jsem je na připravenou drátěnou kostru. Další překvapení na sebe nedalo dlouho čekat. Vlákna, na kterých je molitanová drť nanosená, byla bílá. Nejvíce to vyniklo až ve chvíli, kdy jsem již několik větví polepil. Barva samotného molitanu pro mě byla vyhovující, ovšem v kombinaci s bílými vlákny vypadá celek světleji. Ani to by nevadilo, kdyby celý strom nevypadal jako napadený nějakým škůdcem ☹. Ovšem, to trochu přeháním, ale byl jsem zvyklý na jiný výsledek. Můj závěr je, že pokud bude dostatek financí a bude k mání jiný (mnou schválený ☺) materiál, zeleň od Auhagenu nejspíš kupovat nebudu.

HEKI:

Tento materiál byl již přes igelitový obal příjemně měkký, což se po rozbalení potvrdilo. Zde mě však čekalo jiné překvapení. Při ceně 159 Kč za balení byl obsah sáčku o něco menší než u Woodland Scenics (ten stojí asi 150 Kč) nebo Auhagen (106 Kč). V sáčku se však zdálo, že je tam zhruba stejný objem jako u dvou předchozích výrobků. Vysvětlení je jednoduché. Zeleň je silnější (tlustší, mocnější nebo jak to vyjádřit) a (dost neobratně řečeno) nadýchaná. Jinými slovy, vrstva složená z vláken je asi 5 mm silná (+/-) a je z obou stran posypaná molitanem (proto ta měkkost). Barva vláken je dohnědá, tedy vhodná. Na stromy jsem tento materiál zatím nepoužil, ale keře se z něj vyrábí velmi dobře, jsem tedy přesvědčen, že se stromy nebude

problém. Na keře ani není potřeba kostra. Místo, kam chcete keř umístit, natřete lepidlem a na něj přiložíte napůl srolovanou zeleň, kterou poté ještě dotvarujete.

Abych to uzavřel: Cenově je jasně nejvýhodnější Auhagen, kvalitativně zase Heki, Woodland Scenics je zlatý střed, i když cenově je mírně níže než Heki a je jej více. A pracuje se s ním také velmi dobře. Ale nebudeme-li se dívat na cenu a množství, jednoznačně bych volil Heki (ale koupil jsem jej jen proto, že od WS jsem nesehnal požadovaný odstín F52). Jenomže našinec na cenu a množství hledět musí, takže bude volit mezi zbývajícími dvěmi možnostmi, případně se obrátí úplně jinam, např. na tuzemského výrobce MOBE, nebo použije úplně jinou technologii (samotná vlákna - polyfibrus, která si sám zasype molitanovou drtí).

Dodatek č.2 (15.12.2003)

Nastal čas, kdy jsem dostal příležitost použít foliáž od Heki také k výrobě stromů, a nejen keřů zmiňovaných v minulém dodatku. Začal jsem trochu předělávat zvláštní díl s továrnou. Odstranil jsem veškerou vegetaci včetně několika kupovaných stromů. Strom stojící u zděné kůlny vedle administrativní budovy se mi zdál poněkud řídký, tak jsem z něho původní zeleň odstranil (ale nevyhodil) a holou kostru jsem začal polepovat zelení od Heki. Jak jsem přepokládal, pracovalo se s ní velice dobře. Vzhledem k její tloušťce, síle, nebo raději mnou oblíbené "nadýchanosti" (narozdíl od druhých dvou téměř placatých :o)) jsem zeleň na větve nejen nalepoval, ale i napichoval. Drátky zajely do "masa" vláken jako po másle a lepidlo Herkules vše ještě pojistilo (obrázek 11). Vyfotil jsem také detailnější pohled na strukturu zeleně Heki (obrázek 12) a Woodland Scenics (obrázek 13). Ale není nad to držet to v ruce a omakat si to. Velmi mne překvapila spotřeba materiálu. Zeleň Heki, konkrétně produkt HEKI-flor Nr. 1551 mittelgrün, je velká asi 15 x 35 cm. Na tento strom střední velikosti jsem spotřeboval asi jenom 3-centimetrový proužek z celého 35-centimetrového! Pro názornost a pro představu velikosti stromu jsem jej vyfotografoval společně s lokomotivou TT (obrázek 14). Záleží však také na tom, jak hustý strom chcete mít. Podle mé zkušenosti je také lepší zeleň od Heki raději stříhat než trhat, jak uvádějí v návodu např. u Woodland Scenics. Nepravidelnost tvaru jednotlivých ústřížků je i tak dostatečná a nelezou ze stromu trháním povytažená vlákna, která je potom potřeba alespoň trochu ostříhat.

To je zatím vše z mých zkušeností, které jsem do dnešního dne "pochytil". Rád bych v budoucnu vyzkoušel foliáž dalšího tuzemského a mnou doposud nezmiňovaného výrobce - pana Poláka. Jeho sortiment jsem ovšem v prodejnách nenašel v dostatečně široké nabídce, ale snad se jednou dostanu na některé ze setkání Zababova, kde - jak mi bylo sděleno - má vždy velkou část svého sortimentu. Škoda, že nemá žádnou internetovou prezentaci. Bylo by to jedině ku prospěchu věci, protože jsem na něj slyšel (nebo spíše četl) jen samou chválu. Uvidíme...

Dodatek č.3 (14.4.2005)

Opět se vracím k tématu výroby listnáčů. V závěru předchozího dodatku jsem zmínil materiály firmy Polák. Nyní mám možnost podělit se o zkušenost s tímto materiálem. Z pražské burzy mi bylo kolegou zasláno dvojí balení materiálu Naturex, což je věčička, která možná ještě lépe imituje jednotlivé lístečky, než výše zmiňované foliáže zahraničních výrobců. Dalo by se říci, že Naturex je takovou českou konkurencí německého Silfloru. To je alespoň můj subjektivní názor, který je založen pouze na srovnání mých vlastních fotografií Naturexu s fotografiemi Silfloru z časopisů. Nejlepší by však bylo držet v ruce oboje. Napodobení struktury listů u Naturexu je opravdu velmi realistické. Jedinou závadou (nikoli však neodstranitelnou) je opadávání lístečků z vláken, to jsem však vyřešil přiměřeným stříknutím lakem na vlasy.

Do ruky se mi dostaly dva odstíny Naturexu: **9062 - zelená vrbová**, ten jsem zkoušel jako první, a **9012 - zelená světlá**. Obsah sáčku je velký přibližně 36 x 16 cm (tedy asi 576 cm²) a je dvakrát přeložený do tří vrstev. Cena 110 Kč možná není nízká, ovšem nikterak nepřevyšuje ceny zahraničních foliází, jejichž přibližné ceny jsou uvedeny výše. Spíše jim konkuruje. Na balení foliáže WS (konkrétně odstín F52) je uveden údaj 387 cm², což by při stejné délce 36 cm činilo necelých 11 cm šířky (jenom pro pořádek uvedu, že foliáž WS se na www.litomysky.cz dá v současnosti koupit za slušných 100 Kč).

Tedy abych to shrnul: Foliáž Heki již asi nebudu shánět (přesto ji nezavrhuji), neboť cenově dostupnější a barevně trochu více vyhovující je foliáž WS, která je k dostání na adrese uvedené o pár řádků výše. WS hodlám v budoucnu používat především na znázornění nízkých porostů (borůvčí, maliní, ostružiní). Stromy a keře budu nyní vyrábět jen a pouze pomocí Naturexu. Cena a velikost je celkem bez výhrad, realističnost výborná a předpokládám, že je též

možný výběr z větší škály odstínů, než u WS a Heki. Takže nyní mě čeká další stahování bužírky, další pletení drátěných koster... ☺ Máte-li někdo možnost zajít si na pražskou burzu nebo jinak získat tento materiál, neváhejte a zkuste to. Určitě nebudete litovat. Opět doporučuji materiál stříhat, neboť trháním opadá dost lístků, což nemůžeme potřebovat. Pár „naturexových“ fotografií pro informaci najdete na konci obrázkové přílohy.

Tentokrát jsem již asi opravdu domluvil. Nepředpokládám, že se mi dostane do ruky ještě nějaký materiál, který by v souvislosti s výrobou listnatých stromů stál za zmínku, a Silflor, který by za tu zmínku stál, má adekvátního zástupce právě v podobě Naturexu.

OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA

Obrázek 1 – Kupovaný strom

Obrázek 2 – Smotané svazky drátu

Obrázek 3 – Postupné rozvětvování kmenu

Obrázek 4 – Kompletně upletená kostra

Obrázek 5 – Kmen a hlavní větve obalené toaletním papírem

Obrázek 6 – Kostra stromu po nátěru

Obrázek 7 – Hotový strom (WS)

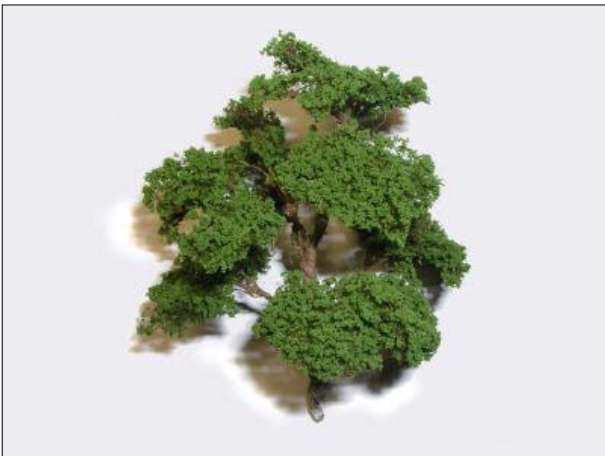
Obrázek 8 – Použití stromů na kolejišti (WS)

Obrázek 9 – Použití stromů na kolejišti (WS)

Obrázek 10 – Použití stromů na kolejišti (WS)

Obrázek 11 - Strom s foliáží Heki

Obrázek 12 – Detail struktury foliáže Heki

Obrázek 13 – Detail struktury foliáže Woodland Scenics

Obrázek 14 - Snímek s lokomotivou TT pro představu

Obrázek 15 – Použití stromů na kolejišti (HEKI)

Obrázek 16 – Použití stromů na kolejišti (HEKI)

Obrázek 17 – Balení Naturexu firmy Polák

Obrázek 18 – Detail etikety na balení Naturexu

Obrázek 19 – Detail struktury Naturexu

Obrázek 20 – Strom vytvořený z Naturexu